

SABİT MUKANOV ROMANLARINDA DİYALOG KULLANIMI

Sultangaliyeva, Rita (2015), Sabit Mukanov Romanlarında Diyalog Kullanımı, (Çev. Gülzada Temenova), Ankara: Bengü Yayınları, s. 238, ISBN: 978-605-9148-13-9.

Cemile KINACI*

Gazi Türkiyat, Güz 2016/19: 274-281

Sovyetler Birliği'nin dağılıp Kazakistan'ın bağımsızlığını kazanmasından sonra Türkiye'de Kazak sahasıyla ilgili yapılan çalışmalar daha çok dil alanında yoğunlaşmıştır. Kazak edebiyatı ile ilgili çalışmaların daha geri planda kaldığı görülür. Ancak son yıllarda hem Kazak edebiyatı üzerine çalışan Türkiye Türkü bilim adamlarının hem de Kazak edebiyatı ile ilgilenen Kazak bilim adamlarının Kazak edebiyatı üzerine yaptığı çalışmalar Türkiye'de yayımlanmakta ve bunların sayısı sevindirici bir şekilde her geçen gün artmaktadır.

Kazak edebiyatının abidevî ve en çok eser veren, verimli yazarlarından biri olan Sabit Mukanov hakkında Türkiye'de çok sayıda olmasa da yapılan değerli çalışmalar mevcuttur. 2011 yılında Uğur Gürsu, Sabit Mukanov'un bir döneme damgasını vuran efsanevî romanı Botagöz hakkında "Sabit Mukanov ve "Botagöz" Adlı Romanının dil özellikleri" adlı makaleyi *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*'nde yayımlamıştır. 2012 yılında ise Botagöz, Uğur Gürsu tarafından Türkiye Türkçesine aktarılarak Akademi Titiz Yayınları tarafından basılmıştır.

Mukanov ile ilgili bir diğer çalışma Atilla Arabacı'ya aittir. Atilla Arabacı "Sabit Mukanov ve "Yaz Tanı" Şiiri" başlıklı makaleyi 2013 yılında Kardeş Kalemler dergisinin 74. sayısında yayımlamıştır.

Türkiye'de Sabit Mukanov ve eserleri ile ilgili yayımlanan diğer bilimsel çalışmalar şahsıma aittir.

Şahsıma ait olan çalışmalardan ilki, 2013 yılında Mukanov'un *Adaskandar* adlı romanı ile ilgili kaleme aldığım bir makale. "Sovyet Devri Kazak Yazarlarından Sabit Mukanov'un Adaskandar (Aldananlar) Romanında Kazak Kültürel Kimliği" adlı makale, *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*'nde yayımlanmıştır. Makalede, Mukanov'un *Adaskandar* romanı ışığında, Kazak kültürünün temel unsurları ve Kazak kimliğinde bu kültürel unsurların yeri ortaya konulmuştur.

Kaleme aldığım bir başka makale, *Adaskandar* ve onun daha sonra Mukanov tarafından gözden geçirilerek tekrar kaleme alınan *Möldir Mahabbat* adıyla yeniden

* Dr., Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Ankara/TÜRKİYE. camiyla@gmail.com

yayımlanan romanları ile ilgilidir. 2013 yılında “Kazak Sovyet Edebiyatında *Adaskandar* (Yolunu Şaşırınlar) ve *Möldir Mahabbat* (Saf Aşk) Romanları Ekseninde Gerçeğin Kurgulanması ve “Sovyet Gerçekçiliği” adlı çalışma, *Is it Real? Uluslararası Göstergibilim Sempozyumu*’nda bildiri olarak sunulmuştur. Bu çalışma, Mukanov’un *Adaskandar* romanının Sovyet devrinde, Sovyet ideolojisi tarafından sosyalist gerçekçilik ilkesi ışığında tenkit edilmesi üzerine, eseri yeniden sosyalist gerçekçilik ilkesine uygun hale getirip *Möldir Mahabbat* adıyla tekrardan kaleme alması üzerine odaklanmıştır. Makalede her iki roman, Sovyet ideolojisi ve sosyalist gerçekçilik ilkeleri çerçevesinde ele alınmıştır. *Is it Real? Uluslararası Göstergibilim Sempozyumu*’nda bildiri olarak sunulan çalışma daha sonra tarafımdan genişletilerek aynı başlıkla *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*’nde Haziran 2014’te makale olarak yayımlanmıştır. 2016 yılında ise *Is it Real? Sempozyumunda* sunulan ilgili bildirin İngilizcesi “Soviet Realism and Fictionalizing the Reality in the Context of the Kazakh Soviet Novels *Adaskandar* and *Möldir Mahabbat*” adıyla Cambridge yayınları arasından çıkan *Is it Real? Structuring Reality by Means of Signs* adlı kitapta yer almıştır.

Mukanov’un *Botagöz* romanı ile ilgili iki makale de tarafımdan kaleme alınmıştır. Bunlardan ilki, Eskişehir şehrinde *II. Kadın Araştırmaları Sempozyumu*’nda “Kazak Sovyet Devri Romanı *Botagöz*’de Kazak Kadın İmajı” başlığı ile bildiri olarak sunulmuş daha sonra da bildiri kitabında yayımlanmıştır. Makalede yeni devrin, yani Sovyet devrinin Kazak kadını *Botagöz*’ün imajı ele alınmıştır. Sovyet devrinin yeni kadın tipi olarak idealize edilen yeni Kazak kadın tipi *Botagöz*, bütün ayrıntılarıyla ortaya konulmuştur.

Botagöz hakkında kaleme aldığım diğer çalışma, “İdeoloji-Edebiyat İlişkisi Bağlamında Kazak Sovyet Edebiyatında Devrimci Kadın İmajı: “*Botagöz*” adını taşımaktadır. Bu çalışma, Muğla şehrinde *Uluslararası Medeniyet ve Kadın Kongresi*’nde bildiri olarak sunulmuştur. Makalede genel olarak ideoloji ile edebiyat ilişkisi ele alınmış, ideoloji ve Sovyet edebiyatı arasındaki sıkı ilişki *Botagöz* romanı ışığında irdelenmiştir. Sovyet ideolojisinin idealize ettiği, yeni devrin “Devrim kadını tipi” *Botagöz*’ün, devrin ideolojisine uygun olarak Mukanov tarafından kurgulanması, makalede değerlendirilmiştir. 2016 yılında ise Atatürk Kültür Merkezi tarafından yayımlanan *Uluslararası Medeniyet ve Kadın Kongresi Bildiri Kitabı* içinde bu bildiri yer almıştır.

Bu makaleler ve bildiriler dışında, Doktora tez çalışmam olan ve daha sonra “Kazak Edebiyatında İmaj ve Kimlik” başlığı ile yayımlanan kitabımda da Sabit Mukanov’un hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu kitaba kaynaklık eden on altı önemli Kazak romanı içinde, Mukanov’un *Adaskandar*, *Möldir Mahabbat* ve *Botagöz* adlı üç tanınmış romanı ana kaynak olarak kullanılmıştır.

Mukanov ile ilgili Türkiye’de yayımlanan bir başka kitap da Temmuz 2015’te Rita Sultangaliyeva tarafından Kazak Türkçesinde kaleme alınan monografidir. Eser,

Gulzada Temenova tarafından “Sabit Mukanov Romanlarında Diyalog Kullanımı” başlığıyla başarılı bir aktarmayla Türkiye Türkçesine aktarılarak Bengü Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Sultangaliyeva’nın bu monografisi, Mukanov’un diyalog kullanım özelliğine ışık tutan ve diyaloglardan hareketle yazarın üslubunu ortaya koyan önemli bir çalışma niteliğindedir.

İlk olarak Rita Sultangaliyeva’nın bu eseri, Türkiye’de zaten hakkında oldukça az çalışma olan Sabit Mukanov’a ve onun güçlü üslubuna dikkat çekmesi bakımından önemli bir boşluğu doldurmuştur. Mukanov’un güçlü yazma üslubunu ortaya koyan bu çalışma, Türk edebiyatındaki başka bir yazarın üslubu ile karşılaştırma yapmaya imkân vermesi bakımından da önemlidir. Eser, şüphesiz Türk ve Kazak edebiyatları arasındaki edebî ilişkileri geliştirecek faydalı bir eserdir. Sultangaliyeva’nın monografisinin bu temel özellikleri dışında önem arz eden başka nitelikleri de mevcuttur.

Sultangaliyeva’nın Türkiye Türkçesinde yayımlanan monografisi Giriş Bölümü dışında 1) “Botagöz” ve “Sır Derya” Romanlarındaki Diyalog Örnekleri ve Bu Diyalogların Kahraman Karakterini Tanıtmadaki Görevi, 2) Yazarın “Kayan Yıldız” (1-2 Kitaplar) Dilojisindeki Diyalog Kullanma Ustalığı olmak üzere iki ana bölüme ayrılmıştır. Öncelikle Sultangaliyeva’nın bu iki bölümde esas aldığı romanlar, Mukanov’un sanatına dair önemli ipuçları veren, onun üslubunu en iyi şekilde ortaya koyan eserlerdir. Dolayısıyla Sultangaliyeva’nın monografisini yazarken tercih ettiği Mukanov’un romanları başarılı bir seçim olmuştur.

Sultangaliyeva Giriş bölümünde konunun kavramsal çerçevesine ağırlık vermiştir. Önce diyalog kullanımının neden bir araştırma konusu olarak ele alındığına, bir yazarın diyalog kullanımının yazarın üslubunu ortaya koymada en önemli işaretlerden biri olduğuna dikkat çekmiştir. Sultangaliyeva’nın monografisinde belirttiğine göre, her yazar kendi sesiyle, kendi diliyle, kendine has üslûpla konuşur. Yazar için de her kahraman, birer kukla gibidir. Yazar bu kahramanların konuşmalarını ya da konuşmak istediklerini kendi sesiyle ulaştırır. Dolayısıyla bir yazarın eserinde konuşan kahramanın dilinin onun karakterini ortaya çıkarmak ve özelliklerini fark ettirmek için kullanılan bir araç olduğuna monografide tekrar tekrar dikkat çekilmektedir. İnsanların dili, onların hayat tecrübesinin, kültürünün, aklının ve düşüncelerinin, psikolojisinin özelliklerini gösterir. Dolayısıyla bir yazarın edebî eserindeki kahramanların dilinin, son tahlilde yazara gönderme yapacağı ve yazarın karakterini ortaya koyacağı açıktır. Giriş bölümünde Sultangaliyeva, diyalog konusundaki bu düşünceleri yerli ve yabancı pek çok edebiyat bilimcinin diyalog konusundaki görüşlerine dayandırarak temellendirmiştir. Diyalog kullanımının bilimsel temellerinin tanınmış edebiyat bilimcilerden yapılan alıntılarla desteklendiği Giriş bölümünde okur, diyalog kullanımı ile ilgili kavramsal çerçeveye hâkim olabilmektedir. Bu sebeple Sultangaliyeva’nın monografisinin Giriş bölümü

okuyucuyu Mukanov'un diyalog kullanımını değerlendirmeye hazırlayan bilimsellik açısından işlevsel bir bölüm niteliğindedir.

Botagöz ve *Sır Derya* romanlarındaki diyalogların analiz edilip karşılaştırıldığı birinci bölümde, yine diyalogların eserlerdeki kahramanların karakterini analiz etmedeki işlevi üzerinde durulmaktadır. Başarılı bir diyalogun kahramanların sadece karşılıklı konuşturulmasından ibaret olmadığı, konuşan kahramanların ilişkilerinin nasıl gerginleşip, nasıl değişip, nasıl geliştiğine uygun olarak sunulduğuna dikkat çekilmektedir. Bu bölümün başında yine tanınmış yerli ve yabancı edebiyat bilimcilerin diyalog tasniflerine yer verilmiştir. Bu diyalog tasnifleri edebiyat bilimcilerin diyalogları hangi bakımdan nasıl gruplandırdıklarına ışık tutmaktadır. Bu bölümde Mukanov'un kahramanlarını oluştururken kullandığı diyalog incelemesine geçmeden önce yine Kazak edebiyatının önemli yazarları Muhtar Avezov ve Gabid Müsirepov, Jüsipbek Aymavıtov gibi yazarların diyaloglarına göz atılmış ve Mukanov'un diyalogları bu yazarların diyaloglarına göndermeler yaparak karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Mukanov'un üslûp farklılıkları bu şekilde karşılaştırma metoduyla daha net bir şekilde ortaya konulmuştur. Sultangaliyeva, Kazak edebiyat biliminde diyalog konusunda herkes tarafından kabul edilen bir diyalog sınıflandırması olmadığı için, kendisi *Botagöz* romanındaki diyalog örneklerinin en önemlilerini seçmiştir. Daha sonra bu diyalogları kendi düşüncesine göre yorumlayarak sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmaya göre: Haber verme, psikolojik, karakter tanıtmaya, öyküyü geliştirme işlevleri gören problem diyalogunu, yaşantı diyalogunu, tartışma diyalogunu; ortak amaçlar doğrultusunda hareket eden iki kişinin konuyu kavrayıp anlaşmasını esas alan uzlaşma diyalogunu; iki kahramanın düşüncelerinin aynı olmasından meydana gelen uyum diyalogunu; zıt amaçlara sahip iki kahraman arasındaki tartışmadan ortaya çıkan ihtilaf diyalogunu; tartışma diyalogunu ve düello diyalogunu bu kısımda *Botagöz* romanından seçtiği diyalog örneklerinden hareketle ortaya koymuştur.

Mukanov'un *Botagöz* romanında işlenen sınıf çatışması, zengin hâkim sınıfın eriyerek, fakir işçi sınıfının güçlenmeye başlaması konusu, romandaki diyalogların niteliğini de belirlemiştir. Romanda bu iki grup arasında yaşanan çatışma, *Botagöz* romanının esas temelini oluşturur. Eserdeki bu çatışma diyaloglara da sinmiştir. *Botagöz*'de hâkim diyaloglar çatışma, tartışma diyaloglarıdır. Romanda hâkim sınıfın temsilcisi İtbay'ın bütün olumsuz özellikleri Sultangaliyeva'nın seçtiği diyalog örneklerinden rahatlıkla görülebilmekte ve bu diyaloglardan zengin sınıf temsilcisi İtbay'ın bütün olumsuz karakter özellikleri ortaya çıkmaktadır. Yine aynı şekilde seçilen diyaloglar, fakir halkın, Sovyet devrinin yeni insan tipinin temsilcisi olan Askar'ın ve *Botagöz*'ün olumlu karakter özelliklerini tıpkı fotoğrafını çekermiş gibi yansıtmaktadır.

Mukanov'un *Botagöz* romanında, Türkçü ve milliyetçi Alaş Ordacılarla ilgili romanın yazıldığı dönemin hâkim görüşü esastır. Romanda Alaş Ordacılar, Ekim

Devrimi'nin ve Sovyet Hükümeti'nin düşmanı ve romanın olumsuz kahramanları olarak yer alırlar. Bu sebeple Sultangaliyeva günümüzdeki Alaş Ordacılarla ilgili olumlu genel görüşü bir kenara bırakarak, bir edebiyat bilimci olarak sadece roman metnine bağlı kalmış ve diyalog analizlerini bu perspektiften yapmıştır.

Yine Mukanov'daki tartışma diyalogları zaman zaman Muhtar Avezov'un *Abay Yolu* adlı eserindeki tartışma diyalogları ile karşılaştırılmıştır. Mukanov'un Avezov ile diyalog oluşturma ve kahramanın karakterini tanıtmaya özellikleri karşılaştırmalı olarak ortaya konulmuştur. Sultangaliyeva'nın bu sık sık başvurduğu karşılaştırma yöntemi, hem Mukanov'un üslubunun inceliklerini görmede hem de diğer yazarların üslubuna dair okuyucunun bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır.

Monografiye esas alınan bir diğer roman *Sır Derya*'dır. Sultangaliyeva, *Botagöz* ile tamamen farklı bir konuyu işleyen *Sır Derya* romanını seçerek bu iki eser kahramanlarının diyalog farklılıklarını daha net ortaya koymuştur. *Botagöz* ve *Sır Derya* romanlarında diyaloglar işlenen konuya göre şekillenmiştir. *Botagöz*'de Devrim'e giden çetin ve zor süreç anlatılmaktadır. Devrimcilerin ve Devrim düşmanlarının, zengin ve fakirlerin, Kazak halkı içindeki sınıf temsilcilerinin kahraman karakterleri oluşturulmuştur. Oysa *Sır Derya* romanında, artık oluşmuş bir Sovyet toplumunun üyesi olan Sovyet insanların ortak bir amaç uğruna çalışması konu edilmiştir. Dolayısıyla bu iki romanda anlatılan konu, romandaki kahramanların diyalog niteliklerini de doğrudan etkilemiş ve bu diyalogları sınıflandırmaya kolaylık sağlamıştır. Sultangaliyeva'nın Mukanov'un üslup özelliklerini ortaya çıkarmak için bu iki romanı seçmesi de başarılı bir seçim olmuş ve Mukanov'un diyalog üslubunu ortaya koyarken kendisine büyük bir kolaylık yaratmıştır.

Sır Derya romanında sınıflar arası çatışma olmadığı için diyaloglar da ona göre şekillenmiştir. Romandaki kahramanlar artık hepsi Sovyet insanlarıdır ve bu sebeple romanda uzlaşma diyalogları dikkat çeker. Romanın konusuna uygun olarak sert ve çözüme ulaşmayan diyaloglar *Sır Derya*'da yer almaz. Çünkü *Sır Derya*'da artık kahraman olarak, ortak idealler için mücadele eden Sovyet insanları vardır. Bu sebeple Sultangaliyeva'nın tespitine göre *Sır Derya* romanında sıklıkla uyum diyalogları dikkat çekmektedir.

Botagöz romanı ile karşılaştırma yaparak konuyu açıklığa kavuşturmaya çalışan Sultangaliyeva, *Botagöz*'de uyum diyalogunu sadece aynı ideolojiye sahip olan Askar-Kuznetsov diyaloglarında tespit ederken, *Sır Derya*'da genel itibarıyla uyum diyaloglarının hâkim olduğuna dikkat çekmiştir.

Sultangaliyeva, Mukanov'un eserlerinde kadın portlerini oluşturma ustalığına da dikkat çekmeyi ihmal etmemiştir. Özellikle yeni devrin temsilcisi olan, olumlu özelliklerle donatılmış mücadeleci Kazak kızını temsil eden Botagöz imajını oluşturan diyalog örneklerine yer vermiştir. Sultangaliyeva, Mukanov'un Kazak edebiyatının bu başarılı kadın tipini yaratmadaki başarısına dikkat çekmiştir.

Her ne kadar *Botagöz* psikolojik bir roman olmasa da Sultangaliyeva, Botagöz ve Askar diyaloglarında az da olsa psikolojik tahlilleri örneklendiren diyalogları da tespit etmiştir. Ayrıca Sultangaliyeva, eserinde sadece diyalogları değil, monologları da zaman zaman incelemiştir.

Sultangaliyeva'nın *Botagöz* ile *Sır Derya* romanı arasında tespit ettiği önemli bir fark da iki eser arasındaki polilog oranındadır. *Sır Derya*'da çok sayıda polilog varken ve bu eserde poliloglar genellik arzederken, *Botagöz*'de polilog sayısı oldukça azdır. Mukanov'un iki roman arasında nasıl farklı bir diyalog tercih ettiği bu ayrıntı ile ortaya konulmuştur.

Sultangaliyeva'nın monografisinin ikinci bölümünde işlediği roman *Kayan Yıldız* adlı romandır. *Kayan Yıldız* dilojisinde Kazak halkının parlayan yıldızı olarak nitelendirilen âlim, seyyah, sanat araştırmacısı, tarihçi, yazar, Kazak halkının büyük şahsiyeti Şokan Velihanov'un hayatı konu edilmiştir. Dolayısıyla *Kayan Yıldız* biyografik tarzda yazılmış bir romandır. Tarihi bir şahsiyet olan Şokan Velihanov ve romanda cereyan eden olaylar tarihi kaynaklara dayanmaktadır. *Kayan Yıldız*'da bu sebeple Mukanov'un *Botagöz* ve *Sır Derya* romanlarından tamamen farklı bir konu işlenmektedir. Dolayısıyla *Kayan Yıldız*'daki diyaloglar da işlenen konuya uygun olarak farklılık göstermektedir. Sultangaliyeva, *Kayan Yıldız*'da diyalogun birçok türünü tespit etmiştir. Bütün bu diyaloglar başkahraman Şokan Velihanov'un etrafında dönen diyaloglardır. Sultangaliyeva'nın Rahmankul Berdibayev'dan alıntıladığı, "Diyalog, tipi geliştiren ve onu tamamlayan bir şey olmalıdır." sözüne göre diyalog, yazar için gerekli bir tasvir etme aracıdır. Dolayısıyla Şokan'ın imajının oluşturulması esnasında da diyalog çok önemli bir işlev görmüştür. Sultangaliyeva, eserdeki diyaloglara bu bakımdan dikkat çekmektedir.

Kayan Yıldız'da diyalogun birçok türü olmakla birlikte, romana hâkim olan diyalog türü olarak Sultangaliyeva, çatışma ve buna bağlı olarak tartışma diyalogunu tespit etmiştir. Bu çatışma diyalogları Baba Cengiz ile oğul Şokan arasında geçmektedir. Baba Cengiz, asilzade soyundan çıkmış ve yöneticiliği kullanarak baskı uygulayan kişileri temsil ederken, Şokan kendisi her ne kadar asilzade soyundan olsa da, yöneticiliği kullanarak baskı yapmayı seven insanlara karşıdır. Şokan, kul olmalarına rağmen insani özellikleri bakımından zengin olanların gönüllerine gerçekten değer verir ve onları yoldaş olarak bilir. Dolayısıyla Şokan ve babası arasında büyük bir zıtlık vardır. İkisi arasında geçen diyaloglar da Sultangaliyeva tarafından bu iki karakter arasındaki tezdâdî örneklendiren başarılı tartışma diyalogları olarak tespit edilmiştir. Sultangaliyeva'nın tespitine göre, özellikle ilk kitapta diyalog yapısının genellikle tartışma üzerine kurulduğu görülmektedir. Baba ile oğul arasındaki çatışma, bu ilk kitaptaki diyalogların karakterini belirlemiştir. Ayrıca Sultangaliyeva, konuyla ilişkili olduğu için Avezov'un *Abay Yolu*'ndaki baba Kunanbay ile ilgili tanıtıcı diyaloglarla bağlantı kurarak Cengiz tipinin karşılaştırmasını yapmış ve Cengiz'i bu diyaloglar üzerinden monografi okuyucusunun daha açık ve net bir şekilde tanınmasını

sağlamıştır. *Kayan Yıldız* romanının ikinci kitabında ise Şokan'ın çalışma hayatının başlaması, pek çok kişi ile tanışması, farklı bölgelere seyahatleri diyalogların niteliğini değiştirmiştir.

Sultangaliyeva, *Kayan Yıldız* romanındaki diyalogları titiz çalışması sonucunda tartışma diyalogu, ayrıntı diyalogu, anlaşma diyalogu, sorgulama diyalogu, şart diyalogu, probleme dayalı diyalog, günlük hayat diyalogları ve etkili duygu dolu diyaloglar gibi türlere ayırarak sınıflandırmıştır. Sultangaliyeva bu sınıflandırmada, Mukanov'un diyalog kullanmada büyük bir usta olduğu ve âdeta büyük bir ustalık mektebini oluşturmayı başardığı tespitinde de bulunmuştur.

Sultangaliyeva'nın Sabit Mukanov Romanlarında Diyalog Kullanımı adlı monografisi, gerçekten bir yazarın üslûbunun ortaya konulmasında, diyalogun ne kadar önemli olduğunu ortaya koyan başarılı bir çalışmadır. Sultangaliyeva, Mukanov'un üç farklı romanındaki diyalogları ve yine Kazak edebiyatının Avezov, Müsirepov gibi başarılı yazarlarının önemli eserlerindeki diyaloglara başvurarak, onlarla da karşılaştırmalar yaparak Mukanov'un diyalog kullanma sanatının bütün inceliklerini ortaya koymayı başarmıştır.

Sultangaliyeva, monografisinde diyaloga dikkatleri çekerek, diyalogu kahramanın manevi dünyasını derinden ve her açıdan gösteren bir araç olarak incelemiştir. Diyalogun, Mukanov'un romanlarında kahraman tipini oluşturmada ve karakterini tasvir etmedeki kullanımını ortaya koymuştur. Sultangaliyeva, ilk defa Mukanov'un romanlarındaki diyalogları anlam bakımından sınıflandırmıştır. Diyaloglar arasındaki anlam farklılıklarını göstermiştir. Bu özellikleri bakımından Sultangaliyeva'nın monografisi orijinal bir nitelik taşımaktadır.

Sultangaliyeva'yı yazmış olduğu bu başarılı monografi dolayısıyla içtenlikle kutluyorum. Bundan sonraki çalışmalarında kendisine başarılar diliyorum.

Ayrıca Sultangaliyeva'nın monografisi ile ilgili mutlaka söylenilmesi gereken bir husus da monografinin Türkiye Türkçesine oldukça başarılı bir şekilde aktarılmış olmasıdır. Monografiyi Türkiye Türkçesine aktaran Gulzada Temenova, bu ilmî çalışmayı çok zor bir iş olmasına rağmen, anlaşılır ve açık bir şekilde Türkiye Türkçesine aktarmıştır. Monografiyi Türkiye Türkçesinde okurken, anlaşılmayan ya da Türkiye Türkçesine uygun olmayan herhangi bir yapı ile karşılaşmamaktadır. Gulzada Temenova, edebiyat bilimi ile ilgili ve konuyla bağlantılı bütün terimleri yerli yerinde kullanarak Sultangaliyeva'nın monografisini biz Türk okuyucusu için daha da anlamlı hale getirmiştir. Bu vesile ile monografiyi aktararak önemli bir hizmette bulunan ve bu başarılı monografiyi Türkiye Türkçesine kazandıran Gulzada Temenova'yı da içtenlikle kutluyorum. Başarılı çalışmalarının devamını diliyorum.

KAYNAKÇA

- ARABACI, Atilla, (2013), "Sabit Mukanov ve "Yaz Tanı" Şiiri", *Kardeş Kalemler*, Yıl 7, Sayı 74, Şubat 2013.
- GÜRSU, Uğur, (2011), "Sebit Mukanov ve "Botagöz" Romanının Dil Özellikleri", *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, No: 44, s. 141-162.
- GÜRSU, Uğur, (Aktaran) (2012), *Botagöz Sebit Mukanov*, İstanbul, Akademi Titez Yayınları.
- KINACI, Cemile, (2013), "Sovyet Devri Kazak Yazarlarından Sabit Mukanov'un Adaskandar (Aldananlar) Romanında Kazak Kültürel Kimliği", *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, Cilt 10, sayı 3, Eylül 2013, s. 78-99.
- KINACI, Cemile, (2013), "Kazak Sovyet Edebiyatında *Adaskandar* (Yolunu Şaşırانlar) ve *Möldir Mahabbat* (Saf Aşk) Romanları Ekseninde Gerçeğin Kurgulanması ve "Sovyet Gerçekçiliği"", *Is it Real? Çankaya Üniversitesi Uluslararası Göstergibilim Sempozyumu 8-9 Ekim 2013*.
- KINACI, Cemile, (2014), "Kazak Sovyet Edebiyatında *Adaskandar* (Yolunu Şaşırانlar) ve *Möldir mahabbat* (Saf Aşk) Romanları Ekseninde Gerçeğin Kurgulanması ve "Sovyet Gerçekçiliği", *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2 (Haziran 2014), s. 112-126.
- KINACI, Cemile, (2014), "Kazak Sovyet Devri Romanı *Botagöz*'de Kazak Kadın İmajı", *II. Kadın Araştırmaları Sempozyumu*, 2-4 Mayıs 2014 Eskişehir ESKAM, s. 313-321.
- KINACI, Cemile, (2016), "İdeoloji-Edebiyat İlişkisi Bağlamında Kazak Sovyet Edebiyatında Kadın İmajı: "Botagöz", Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları *Halide Edip Adıvar'ın Ölümünün 50. Yıldönümü Anısına Uluslararası Medeniyet ve Kadın Kongresi*, 20-22 Ekim 2014, Muğla, Cilt- I, Ankara 2016, s.291-305.
- KINACI, Cemile, (2016), "Soviet Realism and Fictionalizing the Reality in the Context of the Kazakh Soviet Novels *Adaskandar* and *Möldir Mahabbat*", *Is it Real? Structuring Reality by Means of Signs*, p. 198-209, Edited by Zeynep Onur, Eero Tarasti, İlhami Sığrırcı and Papatya Nur Dökmeçi Yörükoğlu, Cambridge Scholars Publishing, ISBN (10): 1-4438-9472-9, ISBN (13): 978-1-4438-9472-2.
- KINACI, Cemile, (2016), *Kazak Edebiyatında İmaj ve Kimlik (1925-1991)*, Bengü, Kazakistan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği, TÜRKSOY, Ankara, 2016.
- SULTANGALİYEV, Rita, (2015), *Sabit Mukanov Romanlarında Diyalog Kullanımı* (çev. Gulzada Temenova), Bengü, Ankara.